Lintu ja lammas

Se alkaa, kuin mikä tahansa kesä. Saavumme perille, kun kesän kuumuus on saavuttanut lakipisteensä. Kiehuva ilma iskee vasten kasvoja niin, että hengitys salpautuu hetkeksi. Luonto on kuiva ja karhea, halkeilee joka paikasta, on kuin kuolevan suu, joka janoaa vettä ja tyytyisi pieneenkin armolliseen pisaraan. Hiekka pöllyää jalkojen alla, menee sierainten kautta keuhkoihin asti. Mutta tässä maassa isä herää henkiin. Pitkän talven kohmettama veri alkaa virrata suonissa nopeammin ja sydän sykkiä vahvemmin. Sen pamppailu kaikuu kylkiluita vasten niin, että joudun välillä peittämään korvat käsilläni isän ollessa lähellä. Hänen selkänsä ojentuu ja hartiat kasvavat leveyttä, askeleet muuttuvat määrätietoisiksi, koko talon ympäri kaikuviksi töminöiksi. Minä ja pikkuveljeni seuraamme lumoutuneena, kuinka hänen puheensa muuttuu, kielelle asettuvat vieraat sanat, joita me emme ymmärrä. Villiintynyt veri kuljettaa sanat suusta koko kehoon, sormenpäihin asti, niin, että kädetkin alkavat puhua. Isä on tullut kotiin.

Isovanhemmat odottavat meitä etuoven puoleisella kuistilla. Heti meidät nähdessään isoäiti alkaa hihkua ja hyppiä, kuihtuneet ja laihat vanhuksen jalat löytävät yhtäkkiä jostakin odottamatonta voimaa ilmaistakseen ilonsa tästä kauan odotetusta jälleennäkemisestä. Isää syleillessään isoäidin ääni vaihtuu itkunsekaiseksi, kimeäksi ujellukseksi. Sitten hän kääntyy meihin lapsiin päin ja seuraa loputtomien suudelmien sarja, jonka jälkeen me lapset pyyhimme kuolasta märkiä poskiamme hihansuihin. Isoisä istuu kuistin varjossa, pyöräyttää rukousnauhan vielä muutaman kerran sormiensa lomitse ennen kuin nousee ja tervehtii meitä, halaten ja suukottaen mutta hillitymmin, hitain ja kankein liikkein. Äiti seisoo vieressämme. Suuret aurinkolasit ja lierihattu peittävät lähes puolet hänen kasvoistaan, jättäen kuitenkin näkyville pingottuneen hymyn, jossa suupielet painuvat aavistuksen alaspäin. Isoäiti ja äiti tervehtivät toisiaan kohteliaasti, pikaisella halauksella, sellaisella, josta kumpikin osapuoli haluaa päästä irti mahdollisimman nopeasti, mutta joka kuitenkin kaiken säädyllisyyden nimissä on suoritettava.

Isän lapsuuskoti on kaksikerroksinen valkoinen kivitalo, jonka ikkunanpielet on maalattu sinisellä maalilla. Talo seisoo jyrkänteen päällä ja sitä ympäröi pieni puutarha, jonka perältä lähtee kivikkoinen polku alas merenrantaan. Toisella puolella taloa maisema avautuu oliivipuulehtoon, ja kauempana erottuu pieni kylä, joka matalien asuintalojen lisäksi koostuu lähinnä muutamista tavernoista ja pikkukaupoista. *Tämä oli minun koko maailmani*, isä sanoo, *ja minä olin onnellinen, minulta ei puuttunut mitään.* Sitten hän huokaisee syvään, ja hänen selkänsä takana minä pyöräytän teatraalisesti silmäni ympäri. Pikkuveli virnistää.

Ensimmäisinä päivinä me lapset hullaannumme vapaudesta. Lähdemme aamupalan jälkeen, palaamme syömään lounaan ja lähdemme taas. Joskus joudumme viipymään ruokapöydän ääressä pidempään kuin haluaisimme, sillä isän mielestä meidän tapamme hotkia ruokamme ei osoita riittävää kunnioitusta isoäidin vaivannäköä kohtaan. Keittiö kuuluu isoäidille, ja siellä hän viettää päivänsä aamunkoitosta illalliseen asti. Päivän päättyessä hän huokailee väsymystään ja pitelee selkäänsä. Ja kun aikuiset raahaavat helteen uuvuttamat hikiset ruumiinsa siestan aikaan yläkertaan voidakseen muutaman tunnin ajan kieriskellä levottomasti vuoteissaan näkemässä levottomia unia, me pakkaamme mukaamme vesipullot ja seesampatukoita ja hiivimme ulos. Joskus kiipeämme vuorelle, jonka laelta meri näyttää kaartuvan taivaanrannassa aivan kuin avaruudesta katseltuna. Vaellamme merenrantaa pitkin, keräämme simpukoita ja yritämme pyydystää rantakivikkoon silloin tällöin jumiin jääneitä pieniä mustekaloja. Kun meri on tyyni, istumme pitkiä aikoja rantavedessä, joka on lämmintä kuin vastalaskettu kylpy. Tuulisella säällä meri muuttuu valkoiseksi, iskee rantaan aaltoja, jotka peittävät meidät kokonaan alleen, kun heittäydymme niiden vietäviksi. Maailma katoaa ympäriltä ja jäljelle jää vain pimeys suljettujen silmien alla ja koko tietoisuuden täyttävä meren pauhu. Ja kerran huomaan eksyneeni täysin tuohon painottomaan tyhjyyteen, hapuillen epätoivoisesti jokaiseen suuntaan, yrittäen löytää pintaa samalla kun tunnen keuhkoihin keräämäni hapen kuluvan tyhjiin. Luovutan, lakkaan pyristelemästä, antaudun meren vietäväksi. Yhtäkkiä tunnen, kuinka selkäni kohoaa pintaan, saan pääni veden pinnalle ja varpaat alkavat hipoa niiden alta pakenevia liukkaita rantakiviä. Konttaan rantaan, heittäydyn selälleni maahan ja katselen merisuolan sumentamien silmien läpi, kuinka pikkuveli jalat täristen yskii vettä keuhkoistaan, hiukset kasvoille liimautuneina ja silmät päästä pullistuen. Ja silloin ymmärrämme, että meri voisi viedä meidät koska tahansa, sulkea ikuiseen syleilyynsä, meiltä kyselemättä, jos se vain niin päättäisi.

Ihomme palavat auringossa, käryävät punaisiksi kuin paistetun ravun kuoret. Painelemme käsillämme toistemme selkiä ja vertailemme, kumman iholle muodostuu pidemmäksi aikaa jälkikuva valkoisista sormenjäljistä. Iltaisin isoäiti tulee huoneeseemme mukanaan purkki vuohenmaidosta valmistettua rahkaa ja levittää vuoteellemme pyyhkeet, joiden päälle hän komentaa meidät alasti makaamaan. Pikkuveli riisuu nopeasti ja asettelee hentoiset linnunluunsa vuoteeseen. Minä luovun vaatteista vastahakoisemmin, mutta suostun kuitenkin, ja yritän sovittaa pitkäksi venähtäneet raajani vuoteeseen pikkuveljen viereen. Isoäiti kastaa parkkiintuneet ja ryppyiset kätensä rahkaan. Hierottuaan kämmeniään hetken yhteen hän alkaa sivellä rahkaa vartaloillemme. Pikkuveljeä naurattaa, kun kädet kulkevat hänen ihoaan pitkin, otsalta varpaisiin asti. Ja niin minäkin nauroin aikaisemmin, mutta nyt jokin on muuttunut. Minun kehoni ei ole enää sama kuin ennen, ja jokin sisälläni huutava hätäinen ääni vaatii minua peittämään tietyt paikat, mutta en uskalla vastustaa isoäitiä, joka käy työhön varmoin, suurieleisin ottein. Joten siinä minä makaan, antautuneena, yrittäen tukahduttaa nämä uudet tuntemukset, joihin sekoittuu aavistus häpeää ja jotain muuta, jota en osaa vielä sanoiksi pukea. Lopuksi isoäiti käärii pyyhkeet tiukasti ympärillemme, sammuttaa valot ja lähtee. Me makaamme pimeässä, liikkumatta kuin vastasyntyneet kapaloissaan. Aamulla heräämme ihoiltamme huokuvaan pilaantuneen rahkan happamaan löyhkään.

Lyömme pikkuveljen kanssa vetoa, kuinka monta päivää ehtii kulua, ennen kuin isän ystävä saapuu paikalle. Ja yhtenä niistä iltapäivistä, kun kuumuus on jopa meille liikaa ja saa meidät hakeutumaan lepäämään puutarhan viileisiin varjoihin, hän tulee. Makaamme puun alle levitetyllä viltillä, seilaten todellisuuden ja unen suloisessa välitilassa. Vierellämme äiti kuorii perunoita illallista varten, ja välillä havahdumme siihen, kun hän hyräilee joitain meille vieraita vanhoja sävelmiä. Korkojen kopina pihakivetystä vasten saa meidät kokonaan hereille. Siristelen silmiäni kirkkaassa auringonpaisteessa. Keittiöstä suoraan puutarhaan avautuvat ovet ovat auki, ja näemme kuinka isä toivottaa ystävänsä tervetulleeksi, katseessaan sellaista lempeyttä, josta kukaan meistä kolmesta ei ole koskaan päässyt osalliseksi. Äiti kuorii perunoita, veistä pitelevä hento käsi liikkuu yhä nopeammin, viiltäen perunoiden pintaa aina vain syvemmältä niin, että pian ämpäriin tipahtele kuorien sijaan kokonaisia lohkoja. Äiti ei hyräile enää.

Illalla hiivimme puutarhaan ja otamme mukaan perunan kuoria täynnä olevan ämpärin. Pikkuveli kaivaa maasta kokonaisia perunoita, kantaa ne multaisilla sormillaan paidanhelmassa. Kävelemme laskevan auringon valossa oliivilehdon läpi muurille, jonka takaa aukeaa niitty. Meidän käy sääliksi sen kuivassa heinikossa vaeltavaa lammaslaumaa. Istumme vaiti muurilla, katselemme märehtiviä lampaita ja taivaanrantaan syttyviä tähtiä. Silloin tällöin joku lampaista määkäisee. Sitten kaikki ovat taas hiljaa.

Isän ystävä asettuu taloksi. Hän polttaa ketjussa, sytyttää seuraavan tupakan edellisen tumpista, ennen kuin se ehtii sammua. Punatuista huulista tarttuu väri tupakan reunoihin. Hän nauraa paljon, ääni on käheä, niin että nauruun tulee karhea, noita-akkamainen sointi. Joskus hän kääntyy meihin lapsiin päin, kysyy, miten päivämme on sujunut ja pörröttää hiuksiamme niin kovaa, että meihin sattuu. Minä murahdan jotain epämääräistä vastaukseksi, mutta pikkuveli katsoo naista ihaillen, ja kertoo hänelle pitkään päivän tapahtumista. Iltaisin huoneessamme pikkuveli pukee jalkaansa alakerrasta kähveltämänsä korkokengät, kulkee niillä ympäriinsä horjuvin askelin ja heilauttelee näkymättömiä pitkiä hiuksiaan. Tupakansytyttimenä toimii pyykkipoika, jonka pihtejä puristamalla hän luo näkymättömän liekin, joka värisee hiljaa hämärässä huoneessa. Huulten väliin asetettu hammastikku ajaa tupakan virkaa. Pikkuveli sytyttää tupakan, vetää sitten keuhkot täyteen savua ja puhaltaa sen hitaasti ulos. *Olisinpa yhtä hieno kuin hän*, pikkuveli sanoo.

Päivien kuluessa äiti muuttuu yhä pienemmäksi, niin pieneksi, että joskus häntä on vaikea löytää. Joskus löydämme hänet käpertyneenä oliivilehdon nurkkaan, kirjansa ääreen nukahtaneena. Joskus hän viettää päivänsä rannalla, jonne hän on asettunut kallioiden lomaan niin, ettei häntä voi talolta nähdä. Yhtenä iltana hän yllättäen kysyy haluammeko lähteä hänen mukaansa kylään ostoksille. Kuljemme äidin perässä kapeita kujia, joiden varjoissa vilkkuvat kissojen viiruiset silmät. Pienen päivittäistavaroita myyvän putiikin kassalla istuu mummo, joka heijaa itseään kaiuttimista pauhaavan busukimusiikin tahdissa. Kuljemme hyllyjen välissä ja katselen äitiä, joka tarkastelee pakkauksia ja tiirailee ainesosaluetteloita toinen toisensa perään. Kaikessa tuntuu olevan jotain vialla, jokin ainesosa puuttuu tai jotakin on liikaa, ja me vietämme kaupassa hyvän tovin ennen kuin pääsemme kassalle asti. Äidin lapatessa tuotteita kassalle mummon laiska katse kääntyy

pikkuveljeen, hän huomaa kiharaisen otsatukan alta pilkistävät siniset silmät. *Matiasma,* mummo sanoo, ja tekee samalla nopeasti kaksi ristinmerkkiä, olalta toiselle ja otsan kautta sydämeen. Pullo räsähtää rikki vasten kivilattiaa, ja siitä valuva oliiviöljy kastelee meidän sandaaliemme pohjat ja paljaat varpaamme. Äiti tärisee ja silmissä on hurja katse. Hän ottaa meitä molempia kädestä, vetää meidät ulos kaupasta. Hämmentynyt vanhus katselee peräämme, ja me pikkuveljen kanssa vilkutamme hänelle hyvästiksi.

Illalla pikkuveli nyyhkyttää vuoteessamme ja väittää, että hänen siniset silmänsä ovat pilanneet äidin päivän. Otan hänet kainaloon, silittelen kämmenellä posken pehmeää untuvaa. Pikkuveli haluaa äidin. Minä lasken jalkani kylmälle kivilattialle ja hiivin äidin huoneeseen. Äiti nukkuu, ja minä yritän herättää hänet tuijotuksellani ja viemällä kasvoni niin lähelle, että hän tuntisi hengitykseni silmäripsiään vasten. Mutta äiti ei herää, joten minä palaan takaisin huoneeseemme. Portaikon kohdalla kuulen alakerrasta musiikkia ja naurua. Ja kun pääsen takaisin, pikkuveli on nukahtanut, ja minä kuivaan lakanoihin viimeisetkin poskille valuneet kyyneleet.

Vaellamme yhä kauemmaksi talosta. Saaren toisella puolella on hiekkaranta, jossa päiviään viettävät myös kylän muutamassa hotellissa lomailevat turistit. Levitämme pyyhkeet hiekalle ja yritämme saada jäätelömme syödyksi, ennen kuin aurinko sulattaa ne valumaan pitkin käsivarsiamme. Aina silloin tällöin saamme seuraa turistien lapsista, joiden iho hohkaa valkoisena keskipäivän auringossa. Meidän ihomme ovat tummuneet ja harjaamattomat hiuksemme sojottavat joka suuntaan kuin metsästä löydetyillä villilapsilla. Joskus huomaan, kuinka vanhempien poikien katseet viipyilevät vartalollani tarpeettoman pitkään, ja silloin käännän kasvoni kohti aurinkoa, suljen silmäni ja odotan, kunnes he ovat kulkeneet ohi.

Jalat löytävät jo tottuneesti kivien väliset pienet kolot, joiden avulla ponnistaa muurin harjalle. Kuu valaisee niityn, yö on kirkas. Meillä kestää hetken löytää katseellamme lammaslauma, joka seisoo liikkumatta paikallaan niityn ainoan kitukasvuisen puun varjossa. Lampaat ovat tottuneet meihin, oppineet tulemaan luokse, kun kutsumme niitä. Hätkähdän, kun näen lampaiden luona ihmishahmon. Pikkuveli on juuri vetänyt keuhkonsa täyteen ilmaa kutsuhuutoa varten, kun käteni läjähtää päin hänen avointa suutaan. Kyyristymme uudestaan muurin taakse niin, että vain päämme nousevat reunan yli. *Mitä se tekee,* pikkuveli kysyy. Miehen suusta pääsee tukahtuneita ponnistelun ääniä. Näyttää, kuin hän yrittäisi rytmikkäin liikkein työntää yhtä lammasta pois edestään, siinä kuitenkaan onnistumatta. *En tiedä,* minä vastaan, vaikka minulla on aavistus, sellainen, joka tuntuu kylmäävänä kouraisuna vatsanpohjassa. Ja yhtäkkiä mies nostaa katseensa meihin, ja me pudottaudumme muurilta niin että polvet rikkoutuvat alla oleviin kiviin, mies huutaa peräämme vihaisella äänellä, mutta me juoksemme pois kovempaa kuin koskaan aikaisemmin.

Keittiön ovet on avattu puutarhaan, ja kaikki talon pöydät kerätty yhteen pitkäksi, sisältä ulos ulottuvaksi letkaksi. Melkein koko kylä on kutsuttu, ja valmistelut ovat jatkuneet kokonaisen viikon. Istun kuistilla, kun lammas tuodaan. Se määkii hämmentyneenä päästyään pakettiauton

takaosasta uuteen, vieraaseen ympäristöön. Kaulassa oleva naru kiristyy sen yrittäessä tempoa itseään vapaaksi taluttajansa otteesta. Minun tekisi mieli paeta sisälle, mutta pelkään tulevani huomatuksi. Olen jähmettynyt paikoilleni, pidätän hengitystä kuvitellen, että ehkä niin tekemällä voin haihtua kokonaan pois. Hiekka rapisee lampaan sorkkien alla, kun se kuljetetaan talon ohitse puutarhaan. Mies kävelee takaisin autolleen, avaa oven mutta kääntyy sitten minuun päin, nostaa hitaasti etusormensa huulilleen, ja lähtee. Ja kun yöllä herään sängystäni ääniin, jotka kaikuvat samalla tavalla kuin sinä kummallisena yönä kuunvalaisemalla pellolla, huudan kauhusta, sillä olen varma, että mies on tullut takaisin. Mutta silloin hengästynyt isä ryntää huoneeseen, ottaa minut syliinsä ja vakuuttaa, että se oli vain pahaa unta, pitelee minua, kunnes olen jälleen rauhoittunut.

Kyyristelemme pikkuveljen kanssa puutarhassa olevan vajan kulma takana. Lammas makaa liikkumatta maassa, jalat köysillä yhteen sidottuina. Välillä sen suusta pääsee heikko määkäisy, ikään kuin se tietäisi jo, mitä sillä on vastassa, mutta haluaisi kuitenkin esittää vastalauseensa sille jollekin, joka lampaiden kohtaloista tämän maan päällä määrää. Se värisyttää nahkaansa niin että villapeite tutisee. *Se on se sama lammas,* pikkuveli sanoo, eikä minun tarvitse kysyä, mitä hän tarkoittaa. Isä nostaa lampaan takajaloistaan roikkumaan, sitoo köyden toisen pään lähimmän appelsiinipuun oksaan. Veitsen teroituksesta lähtevä metallinen vihlonta tuntuu hampaissa asti. Terä välähtää auringossa, kun isoisä viiltää lampaan kurkun auki. Veri alkaa roiskua kaulasta, ensin voimakkaammin sykäyksin niin, että molempien miesten vaatteille lentää punaisia roiskeita, pikkuhiljaa rauhoittuen vanaksi, joka valuu ruhon alapuolelle asetettuun ämpäriin. Lampaan kurkusta kuuluu korinaa, kun se yrittää vielä hengittää, elää, viimeiseen asti. Katselen miesten kasvoja, yrittäen turhaan löytää niiltä sääliä tai edes aavistusta jostain inhimillisestä tunteesta, jonka viattoman hengen riistäminen herättäisi. Hätkähdän, kun en löydä mitään. Tasapainoni pettää ja voihkaisen kaatuessani takapuolelleni kovaan kiveykseen. Silloin isä huomaa meidät ja viittoo luokseen. Me tottelemme, otamme toisiamme kädestä tärisevin sormin. Katselemme, kuinka lampaan pää hakataan irti ja asetetaan pystyyn kannonnokkaan. Kuinka nahka viilletään auki vatsan puolelta, ja nyljetään sitten kokonaisena, jokaista sorkkaa myöten. Haukomme henkeä, kun maha leikataan auki niin että suolet ja sisäelimet valuvat maahan yhtenä haisevana, höyryävänä kasana. Isoisä alkaa leikata lihaa, näyttää miten veistä pidellään. Hän viiltää lihaa taitavasti, niin että se irtoaa siisteinä siivuina, vaivattomasti. *Sinun vuorosi kokeilla,* isä sanoo yhtäkkiä ja ojentaa veitsen pikkuveljelle. Pikkuveli vastustelee ensin mutta suostuu kuitenkin, koska niin pienet pojat tekevät, menevät yli rajojensa saadakseen edes pienen määräosan isänsä hyväksyntää ja arvostusta. Pikkuveljen käsi tärisee, kun hän asettaa veitsen lihan alta paljastunutta kylkiluuta vasten, mutta hän ei pysty katsomaan, sulkee silmänsä. Veitsi lipeää ja putoaa maahan. Hän alkaa nyyhkyttää hiljaa silmät tiukasti kiinni puristettuina, yrittäen estää kyyneliä valumasta. Kääntyy, ja juoksee pois. Minä katson isää, sitten isoisää, ja koen ensimmäistä kertaa mitä on viha sen puhtaimmassa muodossaan; valkoista, sellaista joka sumentaa silmät ja jota voi tuntea vain niitä kohtaan, joita rakastaa.

Pikkuveljen silmien taakse asettuu verho, sellainen, joka estää näkemästä sieluun asti ja jättää jäljelle vain tyhjän, elottoman katseen ja mykän suun. Mutta minä olen taitava availemaan noita verhoja, löytämään pienimmänkin raon tai repeämän, josta valo pääsee sisään. Illalla sängyssä hän jo puhuu, ja haukumme yhdessä isän ja isoisän ja kaikkien maailman miesten kaikki raakalaismaiset

teot. Pikkuveli nukahtaa, mutta unen läpi karkaa välillä pieniä hätäisiä ynähdyksiä, joiden mukana kulmat painuvat kurttuun, kunnes kasvot jälleen rentoutuvat. Viereisessä huoneessa isä ja äiti riitelevät, ensin ääntään hiljentäen ja kiivaasti sihisten, lopulta kaikki estonsa valloille päästäen. *Poika on liian herkkä*, huutaa isä ja äiti vastaa, että *on onni kun perheessä on edes yksi tunteva mies.* Minä peitän pikkuveljen korvat käsilläni ja alan hyräillä, yritän tapailla äidin sävelmiä, ja jatkan, kunnes äänet vaikenevat.

Vieraat alkavat saapua ja pian talon täyttää puhe ja nauru. Puutarha on koristeltu iltaa varten, valoköynnökset kiertävän appelsiinipuiden oksia ja pöytä on koristeltu kynttilöillä pimenevää iltaa varten. Me lapset pysyttelemme sivussa, tarkkailemme aikuisia, jotka muuttuvat illan edetessä aina vain rennommiksi ja kovaäänisemmiksi. Talossa haisee raki, hiki ja tupakka. Paikallisista muusikoista koostuva yhtye on tilattu soittamaan perinteistä tanssimusiikkia. Ja isä tanssii, tanssii, tanssii. Kädet toistensa olkapäillä miehet antautuvat musiikin vietäviksi, jalkojen löytäessä vaivattomasti jo lapsuudesta tutut tahdit.

Minä en saa henkeä, pakenen ulos ja kuljen melkein rantaan asti. Yritän vetää keuhkot täyteen ilmaa, mutta en onnistu, koska jokin puristaa rinnassa niin että pallea ei pääse laajenemaan. Kun palaan, on illallisen aika. Pikkuveli katsahtaa minuun kysyvästi. Minä pudistan päätäni, yritän hymyillä. Lammas on annosteltu lautasille, ja sen haju tunkee sieraimiini väkivalloin, voimakkaana ja vahvana. Näen, kuinka pikkuveli pyörittelee lihan palasia lautasellaan, syö sitten ensin lisukkeet, hitaasti pureskellen. Minä en kykene syömään, kurkkuuni on asettunut kivi, joka estää kaiken nielemisen. Mahaa vääntää ja sydän hakkaa niin, että ihokarvat nousevat pystyyn. Katson lihaa lautasella ja kuvittelen kuinka se yrittää puhua minulle, kertoa miesten käsissä kokemistaan kauhuista. Isä patistaa meitä syömään, vilkuilee isoäitiä, joka katselee lautasiamme pettyneen oloisena. Leikkaan pienen palan, vien sen suuhuni. Liha on sitkeää, ja voin tuntea jänteiden rouskunnan hampaitani vastan. Paniikin aalto vyöryy ylitseni, saa jalat tärisemään, kädet puutumaan. Ja yhtäkkiä minut valtaa voimakas tunne jonkin pahan läsnäolosta, sellainen, jota en kykene täysin ymmärtämään, mutta joka on kuin alkukantainen vaisto, joka kehottaa saalistettuja pakenemaan. Katson käsiäni, ja ne näyttävät vierailta, minä liu'un pois tästä ruumiista, tästä todellisuudesta, katselen kaikkea ikään kuin sivusta, ulkopuolisena. Muut jatkavat syömistään, juttelevat, eivät näytä ymmärtävän, mitä on tapahtumassa. Mutta minä näen kirkkaasti, minulle näytetään kuinka kaikki mitä meille annettu voidaan ottaa koska tahansa pois, eikä mitään ole luvattu, ei mitään määrää aikaa tai rakkautta. Ja loppu, se on nyt, tai se voi olla koska tahansa, ja se on julma, ei kysele eikä kaunistele. Tunnen, kuinka suussani oleva liha alkaa liikkua, nykii ensin edes takaisin kurkunpäätä vasten, törmäilee sitten poskien limakalvoihin ja ikeniin kunnes sylkäisen sen lautaselle, jossa värähtelee vielä muutaman kerran ennen kuin rauhoittuu. Kuvotuksen aalto, sitten oksennus, joka tulee paineella ja lentää kaarella pöydän yli vastapäätä istuvan isän ystävän kasvoille ja huolella laitetuille kiharoille. Kaikki hiljenevät. Sitten kuulen jonkun nauravan, ja kun nostan katseeni huomaan, että se joku on äiti.

Juoksemme ylös vuorelle, niin pitkälle, etteivät juhlien äänet enää kantaudu korviimme. Hetken haukomme henkeä, keuhkomme ahmivat hätäisesti ilmaa, jossa ei haise julmuuden ja veren vuodatuksen lihaisa katku. Mutta kun katseemme kohtaavat, meitä alkaa yhtäkkiä naurattaa, ja pian nauru muuttuu hysteeriseksi saaden meidät haukkomaan henkeämme uudelleen. Ja se nauru on sellaista, jota nauretaan vain niiden kesken, joiden sielut ovat saaneet alkunsa samassa kohdussa. Ja sillä naurulla me puhdistamme itsemme, karistamme yltämme kaiken, mitä olemme joutuneet kokemaan.

Se alkaa, kuin mikä tahansa kesä, mutta sinä kesänä aikuisten ruma maailma tulee meitä lähemmäksi kuin koskaan aikaisemmin. Se kurottaa pitkillä kynsillään meitä kohti, yrittää tarrata hiuksista kiinni sitoakseen meidät omakseen. Mutta me pääsemme pakoon, emme ole valmiit antautumaan, taistelemme, pidämme kiinni niin kauan kuin pystymme.

Ja vielä me emme tiedä, että toiselle meistä se maailma on liikaa. Ja minä tulen etsimään sinua, opin näkemään tulematta nähdyksi. Opin tuntemaan ne kaduilla harmaakasvoisina vaeltavat laumat ja tietämään korttelit ja puistonpenkit, vain nähdäkseni edes vilaukselta, että siellä sinä vielä olet. Nähdäkseni, että rintakehä kohoilee, että vielä on elämää ja vielä on toivoa. Mutta sen aika ei ole nyt. Vielä sinä et erottele lihaa luista eikä minusta vuoda veri, vielä hetken on viattomuus. Ja vielä sinä olet minun lintuni, ei ole mitään muuta kuin me, mereltä puhaltava lämmin tuuli, kaskaiden siritys öisen taivaan alla ja vuoristoyrttien huumaava tuoksu.